

kabinet 'in de allereerste plaats' zijn taak 'in de algemene oorlogvoering tegen Japan en in de bevrijding van Indonesië' (de Grondwet sprak nog van 'Nederlands-Indië'). Het kabinet, zo zette hij verder uiteen, moest niet alleen rekening houden met de beginselen en programma's der vroegere politieke partijen maar ook met de georganiseerde illegaliteit; deze poogde 'de krachten die daarin tijdens bezetting en onderdrukking werden gewekt, thans ook maatschappelijk tot gelding te brengen' – zij mocht evenwel de politiek niet gaan domineren maar moest gebracht worden 'op de plaats, waar zij het bevruchtende werk kan volvoeren dat noodzakelijk is.' 'Een volkomen synthese was niet bereikt' (de anti-revolutionairen en de communisten hadden geweigerd, deel uit te maken van de regering), maar Schermerhorn vond dat het kabinet desondanks 'op brede basis' tot stand was gekomen.

'En thans iets over het te voeren beleid.'

Op internationaal gebied zou 'de samenwerking met al onze bondgenoten' voorop staan. Duitsland zou voorts schadevergoeding moeten betalen (en eventueel ook te annexeren gebieden moeten afstaan) – 'wij zullen daarbij ... niet dulden dat daaraan tekort wordt gedaan terwille van de wederopbouw van het Duitse bedrijfsleven.'

Uitgebreid sprak Schermerhorn vervolgens over de overzeese gebiedsdelen die 'een nieuwe status binnen het koninkrijk' zouden krijgen, zulks 'op de grondslag van de rede van Hare Majesteit de Koningin van 7 december 1942'. Hij gaf een beeld van de nieuwe strijdkrachten die in opbouw waren en die 'ter bevrijding van Indië' zouden worden ingezet. Voordat hij toen departementsgewijs de verschillende taken ging schetsen, zei hij dat het Militair Gezag in beginsel op 1 september, ruim twee maanden later dus, moest zijn geliquideerd – sprekend over 'het herstel der normale gezagsverhoudingen' repte hij van een 'noodparlement', welks instelling door de in '40 fungerende, maar eerst gezuiverde Staten-Generaal moest worden goedgekeurd en dat tot de eerste algemene verkiezingen in functie zou blijven. Wanneer zouden die gehouden worden? 'Dat tijdstip wordt ... niet bepaald door de technische mogelijkheden alléén' (dan zou men in de herfst verkiezingen kunnen houden) maar 'er dient aan het volk ook gelegenheid te worden gegeven zich een denkbeeld te vormen omtrent de vraagstukken die thans de politieke scheidingslijnen bepalen ... Wij menen dat ... hiervoor zeker met een jaar moet worden gerekend.' Hij erkende dat op bestuursgebied 'de zozeer gewenste duidelijke toestand' ten nauwste samenhang met de zuivering en met de berechting van 'landverraders en collaborateurs'; bij beide was 'doortastendheid' nodig, vooral bij de zuivering, 'dit kanker-